

Bæði bein á jørðini

UPP í EF, beinanvegin. Hetta loysir allar okkara trupulleikar. EF er svar-ið, EF er okkara bjarging. Hetta er niðurstøðan hjá fleiri av fremstu vinnulívsmönnum og politikarum í hesum døgum. Tað er sum so einki nýtt í tí, at formaður sambandsflok-sins og ein av oddamönnum fólka-flokksins, fyrrverandi fiskasølustjór-in eru av heitastu talsmonnum fyr-i at lima Føroyar upp í EF. Men tað nýggja í hesum málinum er, at nýggi stjórnin á Føroya Fiskasølu nú hevur proklamerað, at Føroyar ein-ans kunnu bjargast, um vit alt fyr-i eitt biðja um umsóknarblað til lima-skap í EF.

SOSIALURIN hevur hesar seinastu dagarnar roynt at fylgja upp nøkr-um av teimum úttalilsum, sum hava verið frammi um júst EF og Føroyar og hava vit m.a. fingið úttalili frá lögmanni, sum biður fólk halda høvðið kalt og ikki leypa framav. Hetta hevur fingið øði í teir mongu sambandsmenninar, sum í hesum døgum trúliga fylla teigarar í mál-gagninum Dimmalætting. Niður-støða teirra er, at EF er einasti út-vegur.

VIT fara enn einaferð at undirstrika og taka undir við lögmanni, at tað í hesum álvarsmáli ræður um at halda høvðið kalt og ikki leypa framav. Tað er okkara meting, at fiskasølustjórnin ikki skal hava sína brølara, tá hann í Degi og Viku herfyri segði, at støðan nú er vorðin so mikið ring, at vit eru tvingað til at fara upp í EF. Uttan nakra neyva og nóg góða grundgeving leyp hesin eini av landsins fremstu vinnulívsmönnum við báðum beinum á bláman. Sjálvandi hava hesar atfinningar okkara einki við tað at gera, at fiskasølustjórnin ikki skal hava sína meining um málið. Men vit skulu vísa til úttalili hansara til Sosialin fyr-i einum ári síðani, har hann helt spurningin um EF-limaskap ikki bara vera ein spurning um fisk, men eisini ein spurning um føroyingar ynskja at hava Helmuth Kohl sum stjórnarleiðara í Føroyum. Hann segði eisini, at spurningurin um EF snýr seg um okkum sum tjóð, um okkara mentan og siðir osfr. Hann helt tað tí vera uppgávuna hjá politikarunum at finna fram til, um vit skuldu vera innanfyri ella uttan-fyri EF.

MEN nú hevur pípan so fingið ann-að ljóð. Mestsum trongdur upp í ein krók tykist fiskasølustjórnin koma

19. september í 1990 hevði Sosialurin eina sera drúga samrøðu við Bjarta Mohr, sum stutt eftir skuldi taka við sum stjóri á Føroya Fiskasølu. Orð hansara um Føroyar og EF vóru reitiliga avgjørð, nevnliga at hann fór ikki at leggja seg út í hetta tjak, tí hetta mátti vera ein politisk avgerð og tí at limaskapur í EF so sanniliga var annað enn fiskur.

við einum neyðarrópi. Okkurt má gerast her og nú. Als einki við at royna at fóta sær og umhuga av-leiðingar av limaskapi o.l. Og heldur einki fáa vit at vita, um tað nú verður ein veruligur fyrirmyndur fyr-i okkum og ein bjarging fyr-i búskapin, at vit gerast limir.

OG júst henda spurning fara menn, serliga sambandsmenn, alt ov lætt

at úttalað meg vegna soluna av fiski.

Bjarti Mohr heldur tað annars hevði verið frá-líkt um vit slappu undan toli fyr-i góðskaðar fiskaverur, tí tað liggur vegin heilt opin fyr-i einum stórum og spenn-andi utviklingi í okkara góðskeytingarindustri, og harvið høvdu vit kunnað skant tað meirvirði fyr-i okkara fisk, sum er so avgerandi neyðugt skulu vit ikki minka munandi um livistjóð.

Bjarti Mohr heldur, at tað kann ikki sigast nóg ofta, at vit eiga at taka spurningin um meiri góðskeyting (forelding) av fiskinum í størsta álva-ara.

Mitt arbeiði er sjálvandi fyrst og fremst at virka fyr-i at limirir í Fiskasøluni fáa sum mest burtur úr. Men min uppgáva er so sanniliga eisini at hugsa um sam-felagið Føroyar. Her kemur nevnliga tað inn í myndina, at vit mugu ikki fara at apa okkum eftir øðrum í einum og øðrum eitt nú eftir ís-landinum bara fyr-i at fáa ein lutvinning. Tí tað at útflyta ein stóran part av fiskinum heilan av landinum fer bert at geva okkum somu støðu sum ein kaffirepublik.

Vit bliva eitt land, sum útflytur ráveru, og tað gerast vit ongantíð rík, bara fátæk. Ju meira av virðisbetingini liggur í Føroyum, ju betur eru limir okkara og samfelagið Føroyar fyr-i.

Unframt at góðska meira, so heldur Bjarti Mohr eisini, at vit eiga at marknaðarferia okk-ara vørur betri. Her hevur hann so ætlanir

um í størri mun enn dag at selja føroysk fisk undir egnum merki.

Mugu hava fyrsta floks fisk.

At enda spurdu vit Bjarta Mohr um fiskasølustjórnin um tað ikki er ein fátí-ing fyr-i at skapa ein meirvirði, at fiskur ikki altíð er fyrsta floks fiskur.

— Eg havi fylgt við í orðaskiftinum um júst henda spurningin. Eg haldi ikki, at vit eiga at undirmeta hetta rávørurni, tí tað fiskur svinur í sjónum er henda fyrsta floks, meðan hann skal góðskeytast einu dyra vørur, og tað ikki altíð tann sami flok-urin. Har hevur vraltun in ein part av skyldið, tað er ov litil munur á um A og B fisk.

Uppá fyrispurningin um skipasamansetingin, at verði óðrvisi til teirra, fingið eina betri ráveru, sigur Bjarti Mohr, at eingin í dag ívást í tað eru alt ov nøgva trolarar.

— Vit hava brúkt alt ov nøgvan pening til tað skip og úlgerð bara tað at Esther skal vera tað besta skipið í flotarnar, sigur ikki so litið.

— Vit hava brúkt alt ov nøgvan pening til tað skip og úlgerð bara tað at Esther skal vera tað besta skipið í flotarnar, sigur ikki so litið.

— Vit hava brúkt alt ov nøgvan pening til tað skip og úlgerð bara tað at Esther skal vera tað besta skipið í flotarnar, sigur ikki so litið.

Bjarti Mohr heldur, at stundin er komin har, at vit seta okkum nýggj og seta út í korti hvussu framtíðar fleiri skal siggja út, hvussu nógv limir, útróðrsmáttar, trolarar osfr. tað skulu hava.

Sjálvr heldur hann

vørufuramleiðandi U-land!

TAÐ, sum í hesum døgum veruliga umræður, eins og tað gjørði, tá ágangurin móti grindadrápinum var í hæddini, er nettup at halda høvðið kalt, so kunnu sambandsmenn gera gjøldur burtur úr úttalilsum hjá lögmanni sum teimum lystir. Tað sigur meira um teir enn um lög-mann og tey mongu, sum taka und-ir við hesi niðurstøðu hansara.

TAÐ, sum møguliga hendir í lätuni, er tað, at týskarar eru við at seta kí-lar ímillum okkum føroyingar og ís-landingar. Hetta tí at vit føroyingar eru so »frekir«, at vit ikki longur vilja vera rávørufuramleiðarar til týska fiskiðnaðin, men haraftur-í móti vilja leggja tey virði, sum okk-ara fiskur skapar, í okkara egna landi. Týski fiskiðnaðurin toli ikki fría kapping, hann toli ikki at siggja, at føroyingar eru førir fyr-i at selja sínar liðugvørur beinleiðis til brúkarar. Og tiskil roynir hann við greinum í týskum bløðum o.l. at seta ílt ímillum eitt nú føroyingar og íslendingar.

HVÍ er tað so umráðandi at fara upp í EF, harra Edmund Joensen! Bú-skapurin eigur livið í okkum, men tað eru eisini onnur virði í tjóð okk-ara, sum ikki treytað nakran EF-limaskap. Hvát við okkara andslívi, okkara mentan o.l. Hvar enda vit, um lítila tjóð okkara gerst danskt amt og limur í EF! Heldur áttu tú og aðrir at hildið høvðið kalt og hugsað um veruligu avleiðingarnar av fyr-i ein og hvønn prís at trýsta okkum upp í henda stóra felagsskapin. Tað er nú, tað ræður um at hava bæði bein á jørðini. Tað er nú, at vit eiga at royna at viðka samstarv okkara við grannarnar fyr-i norðan, Grøn-land og Ísland. Hóast vit hava kreppur at dragast við, so eru júst hesi trý londini sera rík, tá hugsað verður um havøkini tey eiga og um-sita. Tað er tann vegin, vit skulu líta framyvir, og ikki við bindi fyr-i eys-unum móti Bruxelles. Allir aðrir møguleikar eiga at troystast til fulnar, áðrenn vit gera sum fiska-sølustjórnin: í ráðaloyvi og ræðslu fara til Bruxelles at biðja um lima-skap. Hetta má og skal vera tann seinasti møguleikin — og ikki sum sambandsmenn prædika, tann ein-asti og mest lívsjáttandi leiðin. Men nú tit eru so óførir at gera viðmerk-ingar til tað Sosialurin skrivur, so haldið bert fram. Kjakið meta vit fram um alt sum tað týðningar-mesta og mest grundleggjandi. Men roynið og siggið hetta málið frá fleiri síðum. Leypið ikki framav. Haldið høvðið kalt.